

Η ανατομία του χρέους και τα 740 δις € του προϋπολογισμού

Γράφει ο: Βασίλης Βιλιάρδος

Από το 1995 έως το 2016 η Ελλάδα ανακύκλωσε χρέη ύψους 390,69 δις €, ενώ επιβαρύνθηκε με τόκους 207,89 δις € και με παράπλευρες δαπάνες 3,49 δις € – οπότε ουσιαστικά το κόστος του δημοσίου χρέους της για αυτά τα έτη ήταν συνολικά 211,38 δις €.

Επειδή κυκλοφορούν αρκετές θεωρίες σε σχέση με τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, μεταξύ άλλων στην προσπάθεια να ερμηνευθεί πού οφείλεται η υπερχρέωση και τελικά η χρεοκοπία της (αν και η τελευταία είναι ξεκάθαρα το αποτέλεσμα των σκόπιμων ή μη λαθών των κυβερνήσεων μας μετά το 2010, ειδικά [του PSI](#) και του [ξεπουλήματος](#) της Ελλάδας στη συνέχεια), θεωρούμε σκόπιμη την παρουσίαση ορισμένων πινάκων – **από τους οποίους μπορεί κανείς να εξάγει μόνος του τα συμπεράσματα του**, χωρίς να επαφίεται στις κρίσεις άλλων ή σε θεωρίες συνωμοσίας.

Στα πλαίσια αυτά ο πίνακας που ακολουθεί αφορά (α) την εξέλιξη των δημοσίων εσόδων ως ποσοστό επί του ΑΕΠ από το 1970 έως το 2011 που υπεγράφη το PSI, (β) των δημοσίων δαπανών και των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού από το 1990 και μετά (=έσοδα – έξοδα, **οι ετήσιες ζημιές του κράτους δηλαδή ως προς το ΑΕΠ που χρηματοδοτούνται μέσω του νέου δανεισμού και οι οποίες ήταν ανέκαθεν πολύ υψηλές**), (γ) του ποσοστού του πληθωρισμού, (δ) του δημοσίου χρέους (**αυξάνεται από τα ελλείμματα μείον τις πωλήσεις παγίων και τις ιδιωτικοποιήσεις**), (ε) του ονομαστικού ΑΕΠ και (στ) της σχέσης χρέους ως προς το ΑΕΠ.

Δημόσιο έλλειμμα, Πληθωρισμός, ΑΕΠ και σχέση χρέους-ΑΕΠ (1970–2011)																				
Πηγές: Eurostat και Ευρωπαϊκή Επιτροπή																				
Δημοσιονομικά:	1970	1980	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Δημόσια έσοδα (% του ΑΕΠ)	-	-	31.0	37.0	37.8	39.3	40.9	41.7	43.4	41.2	40.6	39.4	38.4	39.0	39.2	40.7	40.7	38.3	40.6	42.3
Δημόσια έξοδα ² (% του ΑΕΠ)	-	-	45.2	46.2	44.5	45.3	44.7	44.8	47.1	45.7	45.4	45.1	46.0	44.4	45.0	47.2	50.5	54.0	51.3	51.7
Έλλειμμα προϋπολογισμού ⁴ (% του ΑΕΠ)	-	-	14.2	9.1	6.7	5.9	3.9	3.1	3.7	4.5	4.8	5.7	7.6	5.5	5.7	6.5	9.8	15.6	10.7	9.4
Πληθωρισμός (ετήσια %)	-	-	-	8.9	7.9	5.4	4.5	2.1	2.9	3.7	3.9	3.4	3.0	3.5	3.3	3.0	4.2	1.3	4.7	3.1
Αύξηση ΑΕΠ (%)	8.9	0.7	0.0	2.1	2.4	3.6	3.4	3.4	4.5	4.2	3.4	5.9	4.4	2.3	5.5	3.5	3.1	-0.2	-4.9	-7.1
Δημόσιο χρέος (δισ €)	0.2	1.5	31.1	86.9	97.8	105.2	111.9	118.6	141.0	151.9	159.2	168.0	183.2	195.4	224.2	239.3	263.3	299.7	329.5	355.7
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ €)	1.1	6.8	43.4	88.7	97.5	107.9	117.3	125.0	135.0	145.1	155.2	170.9	183.6	193.0	208.6	223.2	233.2	231.1	222.2	208.5
Αναλογία χρέους προς ΑΕΠ (%)	17.9	22.5	71.7	97.9	100.3	97.5	95.4	94.9	104.4	104.7	102.6	98.3	99.8	101.2	107.5	107.2	112.9	129.7	148.3	170.6

Σημειώσεις: ¹ Έτος εισαγωγής στην Ευροζώνη. ² Προβλέψεις: Ευρωπαϊκής Επιτροπής 19 Οκτ. 2012. ³ Προβλέπεται το Νοέμβρ. 2012 ⁴ Υπολογισμένο με τη μέθοδο EDP

Για παράδειγμα, το έλλειμμα του προϋπολογισμού του 1996 ήταν 6,7% ενός ΑΕΠ τότε ύψους 97,5 δις € – οπότε 6,53 δις €. **Εν τούτοις, το δημόσιο χρέος δεν αυξήθηκε κατά 6,53 δις € ως όφειλε, αλλά κατά 10,9 δις €** – κάτι που ασφαλώς θα έπρεπε να ερευνηθεί για να διαπιστωθούν οι λόγοι, πόσο μάλλον όταν κάτι ανάλογο συμβαίνει και σε πολλά άλλα έτη (αν και μάλλον πρόκειται για εξοπλιστικά προηγούμενων ετών ή άλλου είδους τέτοιες «μεταχρονολογημένες» δαπάνες). Οφείλουμε να σημειώσουμε εδώ πάντως πως τα δημοσιονομικά ελλείμματα της Ελλάδας ξεκίνησαν το 1974, αφού προηγουμένως είχε σταθερά πλεονάσματα – ενώ είχαν εκτοξευθεί στα ύψη το 1989 (-14,2% του ΑΕΠ) και το 1990 (-15,9% του ΑΕΠ).

Ο επόμενος πίνακας τώρα περιγράφει (α) πόσα χρεολύσια (=δόσεις του χρέους) πλήρωνε η Ελλάδα μετά το 1995, (β) πόσους τόκους, (γ) πόσες παράπλευρες δαπάνες (=χρήματα στις ξένες τράπεζες που αφορούν τα έξοδά τους για την προώθηση των ομολόγων δανεισμού μας), καθώς επίσης (δ) στην τελευταία στήλη το σύνολο όλων των παραπάνω ετησίως. Οφείλουμε να γνωρίζουμε εδώ πως **καμία χώρα δεν εξοφλεί τα χρέη της με τα χρεολύσια, αλλά απλά «ανακυκλώνει» τα παλαιότερα με καινούργια** – ενώ δημιουργεί νέα χρέη κυρίως για να χρηματοδοτήσει τα δημοσιονομικά της ελλείμματα (=μετά τους τόκους).

Έτος	Χρεολύσια	Τόκοι	Παράλληλες δαπάνες	Γενικό Σύνολο
1995	7,907	9,098	307	17,312
1996	10,263	9,641	339	20,243
1997	10,145	8,809	308	19,262
1998	9,682	9,018	170	18,870
1999	9,251	9,290	101	18,642
2000	13,131	9,499	58	22,688
2001	11,618	9,289	39	20,946
2002	20,280	8,535	59	28,874
2003	20,763	9,208	70	30,041
2004	18,444	9,283	72	27,799
2005	20,379	9,616	71	30,066
2006	16,589	9,441	56	26,086
2007	22,195	9,657	71	31,923
2008	26,246	11,134	72	37,452
2009	29,135	12,184	141	41,460
2010	19,549	12,977	246	32,772
2011	28,847	16,130	218	45,195
2012	23,908	12,133	631	36,672
2013	12,757	6,021	150	18,928
2014	24,820	5,528	82	30,430
2015	27,223	5,800	178	33,201
2016	7,561	5,600	55	13,216
Σύνολα	390,693	207,891	3,494	602,078

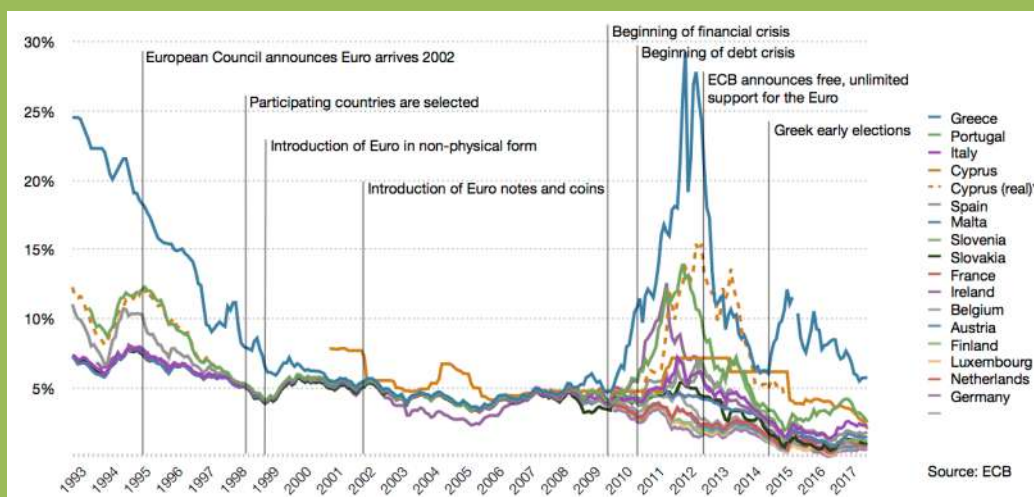
* Σε εκατομμύρια ευρώ

Analyst.gr
"Η γνώση είναι δύναμη"

Στα πλαίσια αυτά, από τα σύνολα στην τελευταία γραμμή διαπιστώνουμε πως από το 1995 έως το 2016 [η Ελλάδα](#) ανακύκλωσε χρέη ύψους 390,69 δις €, ενώ **επιβαρύνθηκε με τόκους 207,89 δις € και με παράπλευρες δαπάνες 3,49 δις €** – όπου ουσιαστικά το κόστος του δημοσίου χρέους της δεν ήταν τα 602,07 δις € της τελευταίας στήλης, αλλά οι τόκοι συν τις δαπάνες (συνολικά 211,38 δις €).

Όσον αφορά δε τη μείωση των τόκων, για την οποία «επαίρονται» ορισμένοι θεωρώντας την ως επιτυχία του PSI, **τα επιτόκια μειώθηκαν ακόμη περισσότερο σε όλες τις χώρες της Ευρωζώνης μετά την επέμβαση της ΕΚΤ στις αγορές ομολόγων το 2012** (γράφημα) – ενώ εάν δεν είχαν μειωθεί τα ελληνικά, η χώρα απλά δεν θα τα πλήρωνε, οπότε θα χρεοκοπούσαν οι [γερμανικές](#) και οι γαλλικές τράπεζες. Από το ίδιο γράφημα φαίνεται πως η Ελλάδα πλήρωνε επιτόκιο 25% πριν την προοπτική της ένταξης της στην Ευρωζώνη – οπότε, εάν δεν είχε υιοθετήσει το ευρώ, θα έπρεπε είτε να επιβάλλει εξαιρετικά αυστηρά μέτρα, είτε να χρεοκοπήσει.

Ο τελευταίος πίνακας τώρα, από την ίδια παραπάνω [πηγή](#), έχει στόχο να επεξηγήσει τις απορίες που εκφράζονται για τα 699 δις € και 740 δις € (500 δις € και 540,94 δις €) που εμφανίζονται στους ετήσιους προϋπολογισμούς της χώρας μετά το 2015. Σύμφωνα με τις σημειώσεις του υπουργείου οικονομικών, πρόκειται για βραχυπρόθεσμους τίτλους του εξωτερικού (*Euro Commercial Paper* – [ερμηνεία ΟΟΣΑ](#)) και για βραχυπρόθεσμα δάνεια – για διευκολύνσεις μικρής διάρκειας δηλαδή, από λίγες ημέρες έως ένα έτος, οι οποίες πληρώνονται εντός του έτους οπότε δεν αλλάζουν τη γενική εικόνα. Εν τούτοις, τα ποσά που διακινήθηκαν μετά το 2015 επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ ήταν εξαιρετικά υψηλά – οπότε θα

έπρεπε να δοθούν αναλυτικές εξηγήσεις από το υπουργείο οικονομικών, για να έχουν οι Έλληνες μία πιο καθαρή εικόνα.

Πίνακας 4.7 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (σε εκατ. ευρώ)			
Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού ⁽¹⁾ – Βραχυπρόθεσμα δάνεια ⁽²⁾	Σύνολο
2008	1.733	23.941	25.674
2009	8.902	28.002	36.904
2010	17.974	4.627	22.601
2011	33.395	0	33.395
2012	47.008	0	47.008
2013	44.703	0	44.703
2014	40.558	88.549	129.107
2015	40.457	699.971	740.428
2016*	40.941	500.000	540.941

* Εκτιμήσεις
⁽¹⁾ Euro Commercial Paper (ECP)
⁽²⁾ Από το 2008 περιλαμβάνονται οι βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις και από το 2014 repos.
 Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Ολοκληρώνοντας τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου, με τα οποία δανείζεται το κράτος από τις τράπεζες συνήθως για 6-9 μήνες, υπάρχουν χωριστά στην πρώτη στήλη – ενώ επίσης δεν εξοφλούνται αλλά ανακυκλώνονται. Για παράδειγμα, **όταν λήγει ένα έντοκο γραμμάτιο ύψους 5 δις € της τράπεζας Α, τότε το κράτος δανείζεται ξανά 5 δις € από την τράπεζα Α για να το αποπληρώσει** – κάτι που συμφέρει τις τράπεζες, επειδή μπορούν μέσα μερικούς μήνες να σταματήσουν τον ανακυκλούμενο δανεισμό εάν διακρίνουν κίνδυνο απώλειας των χρημάτων τους. Τα επιτόκια δε που κερδίζουν είναι αρκετά υψηλά σε σχέση με το ρίσκο που αναλαμβάνουν – οπότε αποτελούν «χρυσοφόρα όρνιθα» για τις τράπεζες.

Όσον αφορά τις εγγυήσεις άνω των 200 δις € του κράτους προς τις τράπεζες, **δεν έχουν χρησιμοποιηθεί από τις τελευταίες, με μία μόνο εξαίρεση που αφορά 400 εκ. €** – οπότε είναι ένας ακόμη μύθος πως το χρέος διογκώθηκε από αυτές (το δημόσιο χρέος επιβαρύνθηκε μόνο με τα 45 δις € της ανακεφαλαιοποίησης, από τα οποία πρέπει να αφαιρεθεί η σημερινή χρηματιστηριακή αξία της συμμετοχής του). Σε κάθε περίπτωση όμως το να εξυπηρετηθεί το χρέος που έχουμε, ειδικά μετά το 2022 όπου λήγουν μαζικά ομόλογα και οι παγωμένοι τόκοι, είναι κάτι περισσότερο από αδύνατον – όπως επίσης η βιώσιμη ανάπτυξη με την πολιτική των μνημονίων και με τα θηριώδη πρωτογενή πλεονάσματα που απαιτούν οι πιστωτές.

Δημοσιευμένο στις 9 Μαρτίου 2018 στο <https://analyst.gr/2018/03/09/i-anatomia-tou-xreous-kai-ta-740-dis-e-tou-proipologismou/>